

Douanetip 5: Oorsprong: lager douanerecht kent ook risico's

In de vorige douanetip hebben we gesproken over de douanewaarde. We hebben gezien dat de douanewaarde één van de heffingsgrondslagen is. Een andere heffingsgrondslag, het tarief, is in douanetip 1 aan de orde geweest. Dit betekent dat er nog één heffingsgrondslag ontbreekt, de oorsprong. In deze douanetip wordt de oorsprong (althans een specifiek deel daarvan) nader belicht.

Inleiding

Bij het in het vrije verkeer brengen van goederen in de Gemeenschap is normaliter douanerecht verschuldigd. Het douanerecht wordt meestal uitgedrukt in een percentage. Dit percentage is opgenomen in het zogenoemde "tarief van invoerrechten". Daarin staat naast het conventionele (gewone) douanerecht in veel gevallen ook een lager percentage genoemd. Dit lagere percentage kan van toepassing zijn bij het in het vrije verkeer brengen van bepaalde soorten goederen die van oorsprong zijn uit bepaalde landen of groepen landen. Dergelijke lagere tarieven noemen we preferentiële tarieven. Deze lagere tarieven zijn het gevolg van afspraken (handelsakkoorden) die door de betreffende landen (of groepen landen) met elkaar zijn gemaakt.

De Gemeenschap is betrokken bij ongeveer 150 overeenkomsten en akkoorden. In ongeveer 20 van deze overeenkomsten en akkoorden treffen we regels aan die gaan over de oorsprong van goederen. Het gaat dan ongeveer over 90 landen. Veel van deze overeenkomsten vertonen een grote mate van gelijkheid. Zo zijn de overeenkomsten die tussen de Gemeenschap en de verschillende EVA-landen afzonderlijk zijn gesloten inhoudelijk vrijwel gelijk aan elkaar.

Er zijn regelingen die wederkerig zijn van aard, de zogenoemde bilaterale regelingen en er zijn unilaterale regelingen. Is er sprake van een bilaterale afspraak, dan geldt de preferentie zowel bij het brengen in het vrije verkeer in de Gemeenschap van goederen van oorsprong uit de partnerlanden als bij het invoeren van goederen van oorsprong uit de Gemeenschap in het partnerland. Is er

sprake van een unilaterale afspraak dan geldt dat de preferentie alleen wordt verleend indien goederen van oorsprong uit de partnerlanden in de Gemeenschap in het vrije verkeer worden gebracht. Andersom (goederen van oorsprong uit de Gemeenschap worden in het partnerland ingevoerd) wordt geen preferentie verleend.

Deze laatste vorm van preferenties worden ook wel autonome preferenties genoemd.

Autonome preferenties worden door de Gemeenschap als "donorland" aangeboden aan bepaalde begunstigde landen. Het is om die reden dat de voorwaarden en bepalingen zijn opgenomen in het CDW. De begunstigde landen accepteren deze regels waarna goederen met toepassing van een preferentieel tarief in de Gemeenschap kunnen worden ingevoerd. Gaat men niet akkoord met de aangeboden regeling dan is het conventionele tarief van toepassing.

De bilaterale regelingen zijn beschreven in overeenkomsten die zijn afgesloten tussen de landen of groepen van landen. In een dergelijke overeenkomst – het woord zegt het al – wordt overeengekomen onder welke voorwaarden de preferenties worden verleend. Beide partijen kunnen hier dus invloed op uitoefenen.

Alle autonome en op overeenkomsten gebaseerde regelingen hebben gemeenschappelijk dat ze voorzien in de toepassing van een preferentieel tarief voor uitsluitend "goederen van oorsprong" uit het desbetreffende land of gebied. Die oorsprong moet dan wel op de voorgeschreven manier worden aangetoond.

Aantonen van de oorsprong

Als vaststaat dat goederen van oorsprong zijn uit een bepaald land of groep van landen, dan moet deze oorsprong kunnen worden aangetoond. Immers uitsluitend indien er sprake is van een goed van oorsprong uit een bepaald land, dan bestaat de mogelijkheid om aanspraak te kunnen maken op een preferentieel tarief van douanerechten.

De wijze waarop de oorsprong kan worden aangetoond is afhankelijk van de regeling (autonoom / unilateraal of bilateraal). Bij de op overeenkomsten gebaseerde preferentiële regelingen kan de oorsprong onder meer worden aangetoond aan de hand van een van de volgende bescheiden:

- een certificaat inzake goederenverkeer EUR-1;
- een factuurverklaring, een verklaring volgens een vastgesteld model waarmee de exporteur aangeeft dat de betreffende goederen van oorsprong zijn.

Is er sprake van een unilaterale regeling, dan zal de oorsprong in de meeste gevallen aangetoond worden met een certificaat van oorsprong Formulier A (Form A).

To zover lijkt er geen vuiltje aan de lucht. Afhankelijk van de goederenbeweging (brengen in het vrije verkeer of uitvoer) en het land van bestemming of het land van oorsprong, wordt vastgesteld welke regeling van toepassing is. Vervolgens wordt vastgesteld welk oorsprongsbescheid kan worden overgelegd. Wordt bijvoorbeeld bij het brengen van goederen in het vrije verkeer van de Gemeenschap een oorsprongsbescheid overgelegd (bijvoorbeeld EUR-1 of Form A), dan kan op de aangifte (door middel van een preferentiecode) worden verzocht om toepassing van een tariefpreferentie en wordt het preferentiële tarief berekend.

In de praktijk kan dit echter anders uitpakken. Een voorbeeld.

De OLAF heeft in een aantal gevallen vastgesteld dat gebruikte bewijzen van oorsprong Form A hetzij vals waren, hetzij ten onrechte waren afgegeven.

Bij de aangifte voor het brengen in het vrije verkeer wordt een Form A overgelegd. Op basis van dat Form A wordt een preferentie toegekend. Dit heeft tot gevolg dat een lager percentage douanerecht wordt berekend. Zoals bekend is het douanerecht kostprijsverhogend. Het is niet ondenkbaar dat de kostprijs vervolgens wordt berekend op basis van dit lagere tarief. Dit heeft vervolgens ook gevolgen voor het vaststellen van de uiteindelijke verkoopprijs.

Stel nu dat de Douane na ruim 2 jaar tot de conclusie komt dat het destijds overgelegde Form A niet aan de voorwaarden voldoet, of vaststelt dat het Form A wellicht vals is of ten onrechte is afgegeven. Dit komt bijvoorbeeld voor indien de Douane besluit om op enig moment een controle na invoer in te stellen (CNI). Het kan dan zo maar gebeuren dat alsnog het conventionele tarief moet worden betaald. Dit heeft (negatieve) gevolgen voor de kostprijs en dus ook de verkoopprijs. Echter de goederen zijn zeer waarschijnlijk al lang verkocht. En later aankloppen bij de koper van de goederen met de mededeling dat de destijds vastgestelde verkoopprijs te laag is vastgesteld omdat nu blijkt dat meer douanerecht verschuldigd is, behoort meestal niet tot de mogelijkheden.

Ver gezocht?

Is de situatie zoals hiervoor beschreven ver gezocht? Nee, niet echt. Recent zijn er nogal wat onderzoeken door de OLAF (Europees Bureau voor fraudebestrijding) ingesteld naar de oorsprong van goederen die in de Gemeenschap in het vrije verkeer zijn gebracht. In een aantal gevallen is vastgesteld dat gebruikte bewijzen van oorsprong Form A hetzij vals waren, hetzij ten onrechte waren afgegeven.

Met name de ten onrechte afgegeven Form A zijn hierbij een groot risico. Het betreft namelijk Form A die zij afgegeven door de officieel erkende instanties, maar die bijvoorbeeld zijn afgegeven voor producenten die niet (meer) bestaan.

Wordt kleding gekocht via tussenhandelaren (de producent is dan niet bekend bij de koper), dan is het vrijwel niet vast te stellen of de producent (nog) wel bestaat. Wordt achteraf vastgesteld dat de producent op het moment van de afgifte van het Form inderdaad niet (meer) bestond, dan kan het Form A niet dienen met alle gevolgen van dien.

In onze praktijk zijn gevallen bekend waarbij importeurs alles in het werk hebben gesteld om vast te stellen of producenten inderdaad de goederen hebben geproduceerd. Denk hierbij aan het inschakelen van inkoopagenten, Kamers van Koophandel of vergelijkbare organisaties in het land van oorsprong, overleg met het (handels)consulaat, zelf afreizen naar het betreffende land om een en ander vast te stellen, enz.

Toch werd in een aantal gevallen achteraf geconstateerd dat een en ander niet in orde was.

In een aantal gevallen kan met succes worden geprocedeerd tegen de uitnodigingen tot betaling die voortkomen uit de hiervoor genoemde onderzoeken. Het is echter verstandig om in een vroeg stadium (bijvoorbeeld bij het opstellen van de verkoopcontracten van de goederen) al aandacht te besteden aan de gevolgen van mogelijke onderzoeken naar de oorsprong van goederen.

Conclusie

Het vaststellen van de oorsprong van goederen is duidelijk beschreven. In overeenkomsten en in het CDW zijn de criteria op eenvoudige wijze terug te vinden. Het overleggen van een oorsprongsbewijs bij het doen van de aangifte voor het brengen in het vrije verkeer levert meestal dan ook geen problemen op. De tariefpreferentie zal normaal gesproken zonder meer worden verleend.

Problemen kunnen ontstaan indien (op welke manier dan ook) achteraf wordt vastgesteld dat bewijzen van oorsprong niet kunnen dienen voor het vaststellen van die oorsprong. Op dat moment moet alsnog het conventionele douanerecht worden betaald. De verkoopprijs is dan zeer waarschijnlijk te laag geweest. Reparatie richting de koper is vrijwel nooit mogelijk. In een aantal gevallen kan procederen leiden tot het gewenste resultaat. Mogelijk kan men bij het vaststellen van de verkoopcontracten al rekening houden met hetgeen hiervoor is beschreven. Indien u meer informatie wenst over dit onderwerp, dan is Customs Knowledge hierbij graag uw gesprekspartner. Kijk voor meer informatie op de internetsite www.customsknowledge.nl.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaardt Customs Knowledge geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan. Dit artikel is niet bedoeld als een specifiek advies. Zie in dit kader ook de Algemene Voorwaarden van Customs Knowledge BV.